

Theologiæ Sacramentalis Scholasticæ Et Moralis Pars ...

Ad Mentem Doctoris Subtilis Ioannis Duns Scoti D. Augustino conformen

In Qua Tractatur De Contractu Et Sacramento Matrimonii

Bosco, Jean a

Lovanii, 1678

Concl. XI. Modus contrarius substantiæ, aut bonis Matrimonii, illud annullat: impossibilis & turpis, rejicitur: honestus & possibilis non suspendit. Uti nec demonstratio vel causa, per de loquendo.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73432](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73432)

causis naturalibus & non liberis, impediri multis modis possunt; & ita non solum incerta nobis sunt, sed ex se ipsis, & secundum ordinarias leges impedibilia, cum impediri non raro contingat; quare suspendunt & vim conditionis habent. Hæc ille.

Porro si à me quæritur; an id, quod hæcenus de conditionibus, dicendum quoque sit de modo & demonstratione & causa, ita ut si hæc contrahentur Matrimonio, illud vitient: Si sint honesta, illud suspendant: si turpia aut impossibilia, rejiciantur. Respondeo & erit

CONCLUSIO XI.

Modus contrarius substantiæ, aut bonis Matrimonii, illud annullat: impossibilis & turpis rejicitur: honestus & possibilis non suspendit. Uti nec demonstratio vel causa, per se loquendo.

494. Quid hic vocetur modus.

Modus hic vocatur, adjectio certi oneris, ad quod volumus obligare contrahentem. Vel sic: Modus est obligatio aliquid præstandi, adjecta contractui ut onus, & non ut conditio. Ordinariè autem explicatur per conjunctionem: *Uti*: ex. g. modus contrarius bonis Matrimonii: *Contraho tecum, ut te adulterandam præbeas; ut procures venena sterilitatis &c.* non contrarius: *Uti des mihi centum; ut digito cælum tangas; ut me adjuves ad furandum.* Hoc supposito.

499. Duplici intentione potest Matr. apponi aliquis modus contrarius, ex diversa.

Quod attinet ad modum contrarium, si consensus contrahentium sit ita limitatus, ut non intendant perficere Matrimonium, nisi sub tali obligatione, siue nisi subtracta obligatione de fide conjugali servanda, alii que bonis Matrimonii, sic planè non valet Matrimonium; quia ad illud requiritur consensus absolutus & adæquatus de omnibus iis, quæ spectant ad ejus substantiam.

Si autem consensus contrahentium sit quidem absolutus & adæquatus, de subeunda omni obligatione essentiali Matrimonii, sed simul iniquè intendant, sibi que promittant & paciscantur, non observare talem obligationem: sic dici potest valere Matrimonium; quia ipse consensus conjugalis, quamvis adjunctam habeat aliam pravam intentionem, tamen in se non est limitatus, sed simpliciter absolutus quantum ad valorem Matrimonii. Ita Averla sup. sect. 7. §. *Quod si modus.*

496. In quo modo distat à conditione Sanchez.

Atque hujusmodi semper esse consensum contrahentium, dum apponitur modus contrarius, docent non pauci apud Sanchez supra disp. 19. n. 4. quia (inquiunt) modus in hoc distat à conditione, quòd conditio suspendit

actus perfectionem, ita ut ante ipsius implementum validus minimè sit: ac modum suspendit, sed advenit actui perfectò, itaque valet actus, & alter obligatus modi implementum, ut: *Dono tibi equum si facias hoc*, valet statim donatio, & tenetur donatarius implere modum, l. 1. 2. de fac. de Donat. quæ sub modo. Item; quia non ad naturam contractus spectat, sed animum intentum per contrahentem. Imponens modum contrarium, absoluitur præsentì consentit in Matrimonio, & conditionatè solum, si alter velit hanc illam obligationem, sicut quando ponitur per modum conditionis propriè dicitur.

Nihilominus Conclusionem nostram docet Sanchez supra n. 5. & probat r. ex de Condit. appof. ubi habetur, hanc conditionem contractui Matrimonii adhibere: *Contraho tecum, donec pulchriorem inveniam* ipsum vitare, tanquam ejus substantiam contrariam, & tamen est eadem ratio de conditione, & de modo; nam sicut modus suspendit dispositionem, sed advenit conditioni perfectæ, ita hæc conditio operatur modum contrarium substantiam.

Probat 2. ex l. *Per servum*, l. 4. §. 1. de leg. sequenti, ff. de Usu & habet ubi dicitur fructus legetur absque usu, adhibetur in eadem oratione, eodemque contractum obligatum fiat, ut tunc legatum sit inutile, quòd inutilis sit usufructus adhibetur in diversa oratione fiat; tunc cum obligatum usufructus, rejicitur obligatum ergo similiter quando eodem modo contractum sub modo repugnanti & incompatible Matrimonium; scilicet quando Matrimonio contracto advenit modus contrarius.

Probat 3. quia modus inest contractui pactum à contractu separatum inducitur: ut *facias hoc, ut tibi domum*, & separati duo contractus diversi & separati, ergo quando modus est contrarius Matrimonio, habet in ipso sui initio, contractus Matrimonii vitium.

Probat denique; quia obligatio inest contra substantiam & bona Matrimonii, licet essentiali Matrimonii; sed contractus modo, obligatur ad illum modum contractum; ergo obligatur ad aliquid repugnans essentiali Matrimonii, quando is modus essentiali contrarius, & consequenter annullabitur Matrimonium. Hæc ille pro conditione & sua sententia.

In quam etiam non nihil propendit Ulpianus stillo hic disp. 5. n. 228. quamvis oppositè dicat satis probabilem, ibi: Hæc utrumque sententia satis probabilis est. Utrumque sententiam problematice debere, pronum mihi esset & facile. Nihilominus

B. O. Sacrum

nus non nihil propendeo in primam sententiam.

Quod, inquit, ut explicem, suppono id, quod in utraque sententia, immò absolute admittendum est, scilicet neutrius contrahentium consensum debere aliquid intendere, quod sit contra substantiam Matrimonii. Unde sicut contra substantiam Matrimonii est, ipsum velle se obligare ad adulterandum; utrumque enim est contra bonum Matrimonii, scilicet fidem, aut etiam prolem. Unde qui vult contrahere Matrimonium cum altero, in quo oriatur obligatio adulterandi, non habet voluntatem essentialiter requisitam ad Matrimonium; quia habet & respicit pro materia & consorte illum, qui sit obligabilis ad adulterandum: nisi enim haberet intentionem respicientem illum ut talem, non censeretur apponere talem modum serid & verè. Nam qui serid & verè talem modum apponit, vult, ut talis obligatio resulset post contractum: ergo talem respicit personam & intendit contractum, quo posito talis possit obligatio resultare: atque aded habet intentionem contrariam substantiæ Matrimonii: talis enim obligatio Matrimonio essentialiter repugnat. Hæc ille.

Quæ si vera sunt (ut putamus) certè parvam video probabilitatem oppositæ sententiæ, seclusâ speciali intentione contrahentium, id est, nisi inefficaciter tantum velint obligationem contrariam substantiæ Matrimonii; quia scilicet potius volunt obligationem matrimonialem inducere, quam obligationem ad adulterandum, si utraque non possit simul subsistere, sicut verè non potest. Vide dicta Concluf. 9.

Quid ergo respondendum ad argumenta oppositæ sententiæ? Sanchez suprâ num. 12. ad primum ait: quando modus non contrariatur, repugnatque ipsi actui, tunc non vitiat, nec suspendere; sed accidere actui perfecto: at quando repugnat, cum implicet repugnantiam ipsius actûs valori & perfectioni, vitiat. Ad secundum dicit; non pertinere ad naturam contractûs; quando ipsi non repugnat; seclusâ quando repugnat.

Sed dicit aliquis; hoc est quod quæritur, & probatum oportuit, non suppositum. Respondeo: satis probari ex jam dictis; eo semper salvo, ut à principio contractûs Matrimonii haberit voluntatem imponendi comparti obligationem contrariam obligationi matrimonialem; alioquin si à principio de illa obligatione non cogitaverit, sed absolute & simpliciter contraxerit Matrimonium, quâvis postea imponat illam

obligationem, firmum equidem manere Matrimonium, nemo dubitat. Atque hæc de 1. parte Concluf.

Secunda pars, quæ ait: *Impossibilis & turpis modus rejicitur*, satis patet ex cap. fin. de Condit. appof. ubi similis conditio propriè dicta, sive suspensiva, rejicitur à Matrimonio: ergo à fortiori modus, cum hic non suspendat contractum, sed adveniat contractui jam perfecto. Confirmatur: quia in aliis contractibus, ubi conditio impossibilis vitiat, modus impossibilis non vitiat, sed rejicitur; ac si appositus non esset, ut plerique docent; ergo à fortiori in Matrimonio, ubi conditio impossibilis rejicitur, ut vidimus Concluf. 8. rejicitur & modus. Et ita communiter sentiunt DD.

Nec video, quid possit objici, salvâ semper intentione efficaci contrahendi Matrimonium, hoc est, contrahendi Matrimonium, est nulla obligatio oriatur ex modo adjecto, sive ad modum adjectum, sicuti verè nulla oritur, juxta Reg. 6. de Reg. juris in 6. *Nemo potest ad impossibile (tam de facto, quàm de jure) obligari.*

Sed quid dicam de modo honesto? Conclufio certa est, quæ docet, eum non suspendere obligationem matrimonialem, sed Matrimonium validum & firmum permanere, tamen postea modus non adimpleatur; quippe in hoc distinguitur modus à conditione presè sumpta, quòd, quâvis utrumque sit in futurum, conditio tamen suspendit dispositionem, ut vim non habeat; quousque conditio impleatur, atque dependenter ut impleatur: modus autem dispositionem non suspendit, sed vim habet, antequam modus adimpleatur; arg.

l. 41. ff. de Contrah. empt. *Cum ab eo, qui fundum alii obligatum habebat, quidam sic emptum rogasset, ut esset is sibi emptus, si eum liberasset, dummodo ante Kalendas Julias liberaret: quesitum est, an utiliter agere possit ex emptio in hoc, ut venditor eum liberaret. Respondit: Videamus quid inter ementem & vendentem actum sit. Nam si id actum est, ut omni modo intra Kalendas Julias venditor fundum liberaret, ex empto erit actio, ut liberet: nec sub conditione emptio facta intelligetur: veluti si hoc modo emptor interrogaverit. Erit mihi fundus emptus, ita ut eum intra Kalendas Julias liberet; vel, ita ut eum intra Kalendas à Titio redimas? Si verò sub conditione facta emptio est, non poterit agi, ut conditio impleatur.*

Quare dicendum est (inquit Sanchez suprâ numer. 9.) si modus ille honestus & possibilis, cedat in apponentis favorem, ut: *Contraham tecum, ut mihi des centum*, valeret statim Matrimonium, at alter tenetur modum adimplere; si verò modus

502. Probatur secunda pars Concluf.

Confirmatur.

Reg. 6. de Reg. juris in 6.

503. Tertia pars Concluf. est certa. Probat.

L. 41. ff. de Contrah. empt.

504. Modus honestus dupliciter potest apponi.

dus sit gratia tantum alterius contrahentis: ut: *Contrabo tecum, cum decem libris, ut habes unde emas tibi fundum, ad nil teneri; ut habetur expresse l. 71. in principio ff. de Condit. & demonst. Titio centum, ita ut fundum emas, legata sunt. Non esse cogendum Titium cavere, Sextus Cæcilius existimat. Ratio subditur: Quoniam ad ipsum dumtaxat emolumentum legati rediret.*

L. 71. ff. de Condit. & demonst.

Reg. 61. de Reg. juris in 6. L. 6. C. de LL. C. 16. de Regular.

Jam autem, ut habet Reg. juris 61. de Reg. juris in 6. *Quod ob gratiam alicujus conceditur, non est in ejus dispendium retorquendum.* Et l. 6. Cod. de Leg. *Quod favore quorundam constitutum est, quibusdam casibus ad læsionem eorum nolumus inventum videri.* Item cap. *Ad Apostolicam*, 16 de Regul. ibi: *Uterque renuntiare videtur ei, quod pro se noscitur introductum.* Cum ergo in casu proposito, ille modus pro altero tantum contrahente sit introductus, poterit ei renuntiare, & sic patet, quod ad nil teneatur.

595. An hic admittenda distinctio Hostiensis & Ioan. Andr.

Sed nunquid hic audiendi Hostiensis, c. *De illis*, ad finem, & ibi Ioan. Andr. n. 3. initio, ubi sic distinguunt: si modus non pendeat ex arbitrio & voluntate tertii, non suspendit, ut: *Contrabo tecum, ut des centum.* Si autem pendeat, suspendit, ut: *Contrabo tecum, ut patri placeat?* Num, inquam, hæc distinctio subsistit? Minime; quia & hic modus differt à conditione suspensiva. Et discrimen solum erit: quod quando modus dependet à voluntate solius contrahentis, hic debet illum exequi: quando verò dependet à voluntate alterius, debet procurare, quantum in se est, ut ab altero adimpleatur. Itaque melius dicitur, in neutro casu hujusmodi modum suspendere obligationem Matrimonii.

506. Demonstratio vel causa non suspendit obligationem Matrimonii.

Prout etiam non suspendit demonstratio vel causa, sicut dicit ultima pars Conclus. quæ restat probanda. Intelligitur autem de causa vel demonstratione cujuscumque qualitatis, sive sit turpis, sive contraria substantiæ Matrimonii, sive vera sit, sive falsa, ut: *Accipio te, quæ, vel, quia es sterilis, vel, quia procuras venena sterilitatis.* Atque sic intellecta,

Prima probatio. L. 33. ff. de Condit. & demonst.

Probatur. 1. quia falsa demonstratio non vitiat legatum, l. 33. ff. de Condit. & demonst. *Falsa demonstratio neque Legatario, neque Fideicommissario nocet, neque heredi instiuto. Veluti si fratrem dixeris, vel sororem, vel nepotem, vel quolibet aliud.*

L. 17. eod.

Similiter nec falsa causa, l. *Demonstratio*, ff. eod. ibi: *Quod autem juria est in falsa demonstratione, hoc vel magis est in falsa causa; veluti ita: Titio fundum do, quia negotia mea curavit. Item: Fundum Titius filius meus præcipito, quia frater ejus ipse*

L. 72. eod.

ex arca tor aureos lumpsit: *Licet enim fra-*

ter hujus pecuniam ex arca non sumpsit, unde legatum est. Item l. 72. ff. eod. ibi: *Falsa causam legato non obesse, verius est; quia ratio legandi, legato non coheret, sed plerumque doli exceptio locum habebit, si probetur, aliquid legatum non fuisse.* Ergo etiam veritas est, si causam vel demonstrationem non obesse Matrimonio, quod favorabilis est: non probetur, aliàs contractus non fuisse.

Probatur Conclus. secundo; quia, quæ Matrimonium variant, vel vitiant, debent ad substantiam seu vim contractus spectare, sed demonstratio & causa non spectant ad substantiam consensus matrimonialis, sicut spectat conditio; sed tantum pertinent ad opiniones rerum, quæ contrahentes conceperunt, vel ad causas, quæ ad contrahendum ipsos movent; unde non injiciunt parti aliquam obligationem, sed tantum significant opinionem, vel precium alterius, vel causam quare contrahat. Ergo nullo modo variant Matrimonium.

Et confirmatur; quia error demonstratorius non se habet ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat.

Tandem: quia demonstratio, aut causa, non se habent ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat.

Dixi autem in Conclus. *De suspensio*, quia si error demonstratorius, vel causæ, non se habent ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat. Dicitur autem in Conclus. *De suspensio*, quia si error demonstratorius, vel causæ, non se habent ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat. Dicitur autem in Conclus. *De suspensio*, quia si error demonstratorius, vel causæ, non se habent ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat. Dicitur autem in Conclus. *De suspensio*, quia si error demonstratorius, vel causæ, non se habent ut objectum, vel pars objecti contractus, sed antecedenter & quasi movivum; ergo non irritat.

Considerandum quoque venit, quod causa & demonstratio aliquando apponuntur per modum conditionis, & tunc de illis dicere debemus, veluti de conditionibus. Exemplum sit: *Contrabo tecum, quæ dabis tantam dotem, licet enim videatur demonstratio; at est sensus conditionalis, puta, si dederis tantam dotem. Saltem potest esse hic sensus. Unde tunc cum res sit dubia, maxime consulenda est intentio contrahentium, & secundum illam judicandum, vel*

B
Sacramentum
Matrimonii

irritum Matrimonium, si non dederit tantam dotem, vel validum & firmum, si dederit; vel si contrahens per illa verba solum voluerit significare suam credulitatem de dote danda, quia tunc manet intrâ limites demonstrationis.

Itaque, per se loquendo, nisi aliud constet de mente contrahentium, demonstratio solum significat hujusmodi credulitatem, seu iudicium, & causa motivum extrinsecum contractûs: quàmvis absolute fieri possit, ut non intendat contrahere, nisi illa qualitas, quæ pro motivo adducitur, subsistat. Vide quæ latius diximus de hac re loco supra citato.

Finem Conclusioni & Sectioni imponet resolutio hujus questionis: Quid operetur tempus, Matrimonio appositum, v.g. *Duco te in uxorem in crastinum*? Sanchez (inquit Dicast. hic disputat. 5. num. 219.) videtur negare, suspendi contractum, lib. 5. disputat. 19. num. 11. Probat verò; quia licet dies assignata cum aliqua voluntaria conditione, quæ possit evenire, & non evenire, suspendat obligationem, quia tempus cum illa conditione adjecta, non est necessarium venturum, ut: *Lego tibi pro sequenti anno, si vixeris, ducatos centum*, quia potest non vivere legatarius, quando venit sequens annus. Si tamen solum dicat: *Lego tibi pro sequenti anno centum*, cum illud tempus necessarium sit venturum; obligatio non suspenditur, sed statim vim habet, licet non solvendi statim, sed adveniente anno.

Sic ergo putat, quando quis dicit: *Duco te uxorem in crastinum*, non suspenditur contractus, quia dies crastina absolute necessarium est futura; & licet ibi intelligatur conditio: *Si vixeris*, tamen ea conditio in Matrimonio necessaria est, & non liberè posita, sicut in legato; quia etiam si mortuus esset, poterat legari, ut ad hæredes transiret, idèo putat Sanchez non suspendere, sed statim valere.

Coninck verò & Hurtado apud Perez, qui eos refert, & sequitur, probabilius sentiunt, sicut & alii DD. suspendere Matrimonium, usque ad illud tempus, eo verò tempore adveniente, si consensus non sit revocatus, neque adit aliud, quod impediat, statim Matrimonium valere, absque nova repetitione consensus. Ratio est; quia tempus ad id ponitur, ut usque ad illud suspendatur id, cui tempus apponitur & tempore adveniente incipiat valere, & sensus est: *Ex nunc volo & consentio, ut cras incipias esse mea uxor, idque potest sic fieri ex voluntate contrahentium.* Hæc ille.

Sed notandum, quòd Sanchez in principio illius numeri 11. quem citat Dicast. solum loquatur de sponsalibus, quàmvis in

progressu mentionem faciat etiam Matrimonii. Hæc sunt verba Sanchez: Ultima Conclusio: Si sponsalia contrahantur in diem, ut: *Contrabam tecum, abhinc uno anno*, quàmvis non obligent ad contrahendum ante anni lapsum, at non suspenduntur, sed statim sunt pura & obligant. Quia quàmvis dies, habens annexam tacitam conditionem voluntariam, quæ potest adjici, & non adjici, suspendat obligationem, ut in legato annuo, in quo virtute plura legata continentur, l. *Senatus*, 35. §. fin. ff. de Mort. caus. donat. primi anni legatum est purum, sequentium autem conditionale, ut notat ibi Gloss. verb. *Multa*, per l. *Si in singulos*, ff. de Annuis legatis; perinde enim est, ac legare quolibet anno, si legatarius vixerit: unde obligatio secundi anni non cedit ante primam diem secundi anni: quia conditio tacita: *Si vixerit legatarius*, suspendit. Unde non transmittitur legatum illud ad legatarii hæredes, poterat enim legare testator illi & hæredibus: & proinde conditio: *Si vixerit legatarius*, fuit voluntaria.

At secus est, ubi ea conditio est omninò necessaria, ut contingit in Matrimonio & sponsalibus, ubi conditio: *Si vixerit*, est omninò necessaria: & tacitè necessariò intelligitur, & idèo non reddit actum conditionalem. Præterea; quia id, quod in diem stipulamur, statim quidem debetur, quàmvis ante diem istam exigi nequeat. Hucusque Sanchez, citans Palud. 4. dist. 29. q. 2. a. 4. n. 24.

Et quidem de sponsalibus idem docet Coninck disp. 29. dub. 4. n. 43. dicens: Promittentes sibi mutuo inire inter se Matrimonium post unum annum, statim contrahunt sponsalia, quia statim obligantur, ut elapso anno Matrimonium ineanat.

At verò de Matrimonio, oppositum sentit num. 44. Dies, inquit, adjecta Matrimonio per verba de præsentibus; statim ut advenit, efficit illud ratum, non ante, v. g. dicens: *Accipio te in meam & in meum post tres dies*; statim elapso tertio die sunt conjuges, nisi interim revocent consensum. Quia dies ita adjectus, similiter suspendit contractum atque conditio. Nam sicut contrahens sub conditione futura, non vult contractum esse perfectum, antequam ponatur conditio: ita contrahens dicto modo in diem, intendit, ut contractus non sit perfectus ante illum diem. Et sicut conditio postea adveniens, & cognita partibus, his significat utriusque consensum jam esse absolutum, & ita contractum perficit: ita etiam dies adveniens, ita ut contractus pro hoc tempore sit omninò perfectus, & incipiant esse conjuges.

H h h h 2

Hæc

Sponsalia contracta in certum diem statim sunt pura, & obligant, ex Sanchez.

Paludanus; q. 2. a. 4. n. 24.

513. Idem docet Coninck.

Oppositum sentit de Matr.

510. Quid operetur tempus Matrimonio appositum? Sanchez videtur negare, suspendi contractum.

511. Coninck & Hurtado apud Perez, qui eos refert, & sequitur, probabilius sentiunt, sicut & alii DD. suspendere Matrimonium, usque ad illud tempus, eo verò tempore adveniente, si consensus non sit revocatus, neque adit aliud, quod impediat, statim Matrimonium valere, absque nova repetitione consensus.

512. Sed notandum, quòd Sanchez in principio illius numeri 11. quem citat Dicast. solum loquatur de sponsalibus, quàmvis in

514.
Differentia
inter condi-
tionem &
diem.

Hæc tamen est differentia, quod conditio, cum possit esse, & non esse, efficiat, ut partium consensus sit adhuc ambiguus, nec habeat magis rationem absoluti consensus quam dissentis. Dies verò cum certo sciatur ventura, efficit consensum ab initio determinatum & absolutum, sed qui ante tale tempus non sit perfectus & sufficiens, ut causet suum effectum. Unde si alteruter ante diem constitutum moreretur, aut revocaret consensum, nunquam inter eos esset Matrimonium.

Unde hic contractus similis est donationi, mortis causa factæ: nisi quod hæc licet ante mortem revocetur, ille verò, nisi subita justa causa, illicitè revocetur. Quod si tamen accideret causa sufficiens ad irritandam sponsalia, licetè revocaretur. Hæc tenet G. Sinck. Cui lubens subscribo, recedens à S. chio, si forte plus aliquid velit, quod meo putato. Et quia nihil aliud succurrat, hæc tenet præsentis Conclusionis & Sect. sequitur

SECTIO IX.

DE MATRIMONIO CLANDESTINO.

1.
Matr. dicitur
clandestinum
tribus
modis.

Glossa in c. fin. de Clandestina desponsatione, verb. *Clandestina*, sic inquit: *Dicitur clandestinum Matrimonium tribus modis. Uno modo cum non habentur testes; supra cap. proximo. Secundo, cum non sit cum solemnitate, 30. q. 5. Aliter. Tertio dicitur clandestinum, quod sit contra tenorem hujus constitutionis, videlicet non præmissa denuntiatione.*

Hoftiensis.
Abbas.

Hoftiensis verò, inquit Abbas ibi, ultra hanc Glossam enumerat alios modos, & tandem dat regulam generalem, dicens: quod Matrimonium contractum contra prohibitionem Ecclesiæ generalem vel specialem, expressam vel tacitam, dicitur clandestinum, & habet locum poena hujus cap. Hæc ille. Qui propterea citatur pro hac sententia, quam & Alii plures docent apud Sanchez lib. 3. disp. 1. n. 1.

Sanchez.

2.
Probat
omne Matr.
quod est con-
tra prohibi-
tionem Ec-
clesiæ esse
clandestinum.

Inniti autem potest huic fundamento, ut notat Sanchez ibi: quia cum propriè Matrimonium clandestinum id dicatur, quod clam, & non in facie Ecclesiæ celebratum est, eo nomine notari meretur etiam id Matrimonium, quod indignum est, ut in conspectu Ecclesiæ appareat, ab eaque approbetur; tale autem est omne Matrimonium, quod contrahitur contra prohibitionem Ecclesiæ, puta, sine testibus; contra fidem priorum sponsalium; ante legitimam ætatem; tempore quo nuptiarum solemnitas ab Ecclesia interdicitur, vel sine denuntiationibus. Immo & illud, quod consummatur ante nuptiales benedictiones.

3.
Sanchez pu-
tat tantum
esse duas
species Ma-
tri. clande-
stini.

Interim putat Sanchez supra n. 3. rationi conformius esse, ut duo tantum sint Matrimonii clandestini species. Clandestinum enim (ut nomen ipsum præ se fert) dicitur, quod clam sit; unde id solum Matrimonium dicitur clandestinum, in quo aut testes deficiunt, & proinde clam omninò celebratur: aut denuntiationes, ad perfectam ejus publicationem ab Ecclesia petitæ, desideran-

tur: cæteris enim solemnitatibus non clandestinum, sed minus solemnè appellabitur: Hæc ille, cum Aliis, quos Quibus adde Basilium Pontium lib. 4. n. 1. Dicat. hic disp. 3. n. 2. Contra d. 27. n. 1.

Verum enim verò cum ætymologice nomen sæpius fallat, & nomen non solum significet, quam ratio nominis permittit, quidni, dicit aliquis, in præsentis sententia Potuit quippe Ecclesia extendere illud nomen ad significandum omne Matrimonium, quod contra suam prohibitionem celebratur, aut consummatur: & multi hæc non infimæ notæ, putant sic extensisse.

Respondeo: etiam plures sunt, qui extensam, non sic extendit, ut non minis sunt auctoritatis, & ratio ætymologica nominis eis faveret; ergo potius ipsi adhibendum; cum nihil sit, quod cogat recedere nam fundamentum oppoñere sententiam, quod ostendit, sic potuisse ab Ecclesia non autem sic factum fuisse aut debuisse ab Ecclesia. Immo non factum debuisse detur satis insinuari à Concilio sess. 24. in Decreto de reform. Matrimonii ubi solum fit mentio denuntiationum, & præsentis Parochi cum duobus testibus, in progressu clariùs apparebit. Sappone ergo Concilium, per Matrimonia clandestina, de quibus ibi tractat, solum tantum propriè loquendo Matrimonia, que contrahuntur vel sine Parocho & testibus, aut certè sine denuntiationibus. Hoc præstatato: Dico primò:

CON.